

Emotional Quotient of First-year and Fourth-year Undergraduate Nursing Students in Prince of Songkla University

Sunanta Youngwanichsate¹, Kanda Ploykow²,
Ratanaporn kwangnog³ and Wachiraporn auimtongkul⁴

¹M.S.N.(Adult Nursing), Lecturer,
Department of Obstetric Gynecological Nursing and Midwifery
Faculty of Nursing, Prince of Songkla University
E-mail: sununta.y@psu.ac.th

²B.S.N., Register nurse,
Takua Pa Hospital, Phang-nga

³B.S.N., Register Nurse,
Maharat Hospital, Nakhon Ratchasima

⁴B.S.N., Register Nurse,
Takua Thung Hospital, Phang-nga

Abstract

The purpose of this study was to describe and compare emotional quotient of first- year and fourth- year undergraduate nursing students in Prince of Songkla University. The samples were 106 undergraduate nursing student, 53 first-year and 53 fourth-year in academic year 2003. Research instrument was mental health department's emotional quotient assessment tool comprised good, intellectual, and happiness domains. Data were analyzed using the SPSS version 10 and range, arithmetic means, standard deviation were obtained. Comparison of means

by independent t-test was performed using the same software. The results showed that the first-year and fourth-year nursing student's emotional quotient were higher than the normal means of mental health department. In good domain of emotional quotient, they had higher means too. In intellectual, and happiness domains of emotional quotient, they had higher than the normal means or less than the normal means in some items. The fourth-year student's emotional quotient was higher than the first-year students, but it is not statistically significant.

Keywords: emotional quotient, nursing student, Prince of Songkla University

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สุนันทา ยังวนิชเศรษฐ,¹ กานดา พลอยขาว,² รัตนาพร กว้างนอก³ และวชิราภรณ์
เอี่ยมทองกุล⁴

¹พย.ม.(การพยาบาลผู้ใหญ่), อาจารย์

ภาควิชาการพยาบาลสูติ-นรีเวชและผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: sununta.y@psu.ac.th

²พย.บ.(ต่อเนือง), พยาบาลวิชาชีพ

โรงพยาบาลตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

³พย.บ.(ต่อเนือง), พยาบาลวิชาชีพ

โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา

⁴พย.บ.(ต่อเนือง), พยาบาลวิชาชีพ

โรงพยาบาลตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 106 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 53 คน และชั้นปีที่ 4 53 คน ในปีการศึกษา 2546 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ซึ่งมีองค์ประกอบด้านดี เก่ง และสุข ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/V.10 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ พิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบด้วยค่าที่ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษา ทั้งชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ปกติของกรมสุขภาพจิต ในองค์ประกอบด้านดี นักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ปกติ สำหรับองค์ประกอบด้านเก่ง และสุข นั้น นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่า หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ปกติเล็กน้อย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 แต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, นักศึกษาพยาบาล, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทนำ

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักถึงความรู้สึกของอารมณ์ตนเอง และของผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ สามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองในการเผชิญปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องต่างๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของตน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน อาชีพ ตลอดจนจนประสบความสำเร็จในชีวิต (พรหมพิมล หล่อตระกูล, 2542) กรมสุขภาพจิตได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่าเป็นความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมี 3 องค์ประกอบคือ ดี เก่ง สุข โดยด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง พึงพอใจในชีวิต มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขันพื่อใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข รู้จักผ่อนคลาย และมีความสงบทางใจ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2543) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวมาจากพันธุกรรม และไม่ได้มีการพัฒนามากในช่วงวัยเด็กตอนต้น เหมือนความฉลาดทางปัญญา แต่ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ และสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้คือ มีสติ การป้องกัน การลด และการกำจัดอารมณ์ทางลบ การตระหนักถึงข้อดี และข้อบกพร่องของตนเอง ฝึกความสามารถในการหยั่งอารมณ์ของผู้อื่น เพื่อการตอบสนองที่เหมาะสม การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา มีทั้งความเชื่อ และข้อสรุปจากผลการศึกษาวิจัยว่าบุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญา จะประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่ง

ต่างๆ แต่ในปัจจุบันความเชื่อนี้ได้รับการยอมรับน้อยลง เนื่องจากในสองทศวรรษที่ผ่านมา นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้ศึกษาพบว่า ความฉลาดทางปัญญาเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จ และความสุขในชีวิต (อรรถัญญา จิวาลักษณ์, 2544) ซึ่ง คลาร์ค (Clark, 1999) ได้สรุปไว้เป็นสมการของความฉลาดทางอารมณ์คือ ความฉลาดทางอารมณ์ = หารด้วย ความฉลาดทางปัญญา คูณกับ ความรู้ของแต่ละบุคคล จะเป็นตัวทำนายถึงความสำเร็จ และความพึงพอใจในชีวิตของบุคคล

เป้าหมายที่สำคัญของการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประสบความสำเร็จทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และความสำเร็จในชีวิต ซึ่งพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งความสามารถทางสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ (ทรงสิริ ยุทธวิสุทธิ, 2543) สำคัญมาตรฐานอุดมศึกษา ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตอุดมคติไทยไว้ซึ่งประกอบด้วย เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ค้นคว้า คิดเป็น ทำเป็น สามารถทำงานด้วยตนเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นคน เก่ง ดี และมีความสุขในชีวิต (มณีวรรณ กมลพัฒนะ และไพโรจน์ วิฑูรณิชย์, 2542) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ข้อหนึ่งว่า มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างที่ตนเอง และผู้อื่นมีความสุข (กองบริการการศึกษา, 2546) และคณะพยาบาลศาสตร์ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จะต้องมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ชุมชน สังคม วิชาชีพ การสร้างสัมพันธภาพ การสื่อสารกับผู้ใช้บริการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แต่จากการศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2543 พบว่า พยาบาลที่สำเร็จการศึกษามีความสามารถ และทักษะต่างๆ ที่เป็นคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งตามการรับรู้ของตนเอง ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา (ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา และคณะ, 2546) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลการผลิตบัณฑิตพยาบาลยังไม่ประสบผลสำเร็จ จึงควรได้มีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพล

ต่อผลสำเร็จในการผลิตบัณฑิตพยาบาล จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาเป็นตัวทำนายผลสำเร็จในการศึกษา (Oconnor, 2003) และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นตัวทำนายความสำเร็จ และความพึงพอใจในชีวิต (Clark, 1999) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เพื่อประเมินหาคุณลักษณะเด่น หรือลักษณะที่ต้องพัฒนาซึ่งเป็นประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเปรียบเทียบ (Comparative Descriptive Research) ประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2546 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วสุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนในการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายจากรายชื่อนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ทั้งชั้น 118 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งชั้น จำนวน 101 คน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 53 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 53 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 106 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมี 3 องค์ประกอบคือด้านดี เก่ง

สุข จำนวน 52 ข้อ แบ่งเป็นคำถามเชิงบวก 28 ข้อ และคำถามเชิงลบ 24 ข้อ โดยให้ตอบตามความคิดเห็นของตนเองว่า ไม่จริง เมื่อผู้ตอบไม่มีลักษณะเช่นนั้นเลย จริงบางครั้ง เมื่อผู้ตอบมีลักษณะเช่นนั้น แต่ไม่บ่อยนัก ค่อนข้างจริง เมื่อผู้ตอบมีลักษณะเช่นนั้น บ่อยมาก จริงมาก เมื่อผู้ตอบมีลักษณะเช่นนั้น เกือบตลอดเวลาเสมอๆ โดยในกลุ่มคำถามเชิงบวก ไม่จริง ให้ค่าคะแนน = 1 จริง บางครั้ง = 2 ค่อนข้างจริง = 3 จริงมาก = 4 และในกลุ่มคำถามเชิงลบ ไม่จริง ให้ค่าคะแนน = 4 จริง บางครั้ง = 3 ค่อนข้างจริง = 2 จริงมาก = 1

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพโดยการหาความตรง และความเชื่อมั่นดังนี้

1. ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Content Validity Index) เท่ากับ 1
2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ตรวจสอบโดยให้นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยแบ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน ตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach coefficient alpha) ได้เท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โดยผู้วิจัยได้ไปพบนักศึกษาที่หอพัก ในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 17.00-20.00 น. และในวันเสาร์ หรือ วันอาทิตย์ เวลา 10.00-18.00 น. และขอความร่วมมือจากนักศึกษาที่สุ่มมาเป็นตัวอย่างในการวิจัย เพื่อตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งได้พิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย บอกให้ทราบถึงประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยจะนำเสนอในภาพรวม นักศึกษามีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการตอบแบบประเมิน และสามารถขอ

ทราบผลการประเมินของตนเองได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ต่อไป โดยแจกแบบประเมินให้นักศึกษาไว้เพื่อตอบในเวลาว่าง ที่สะดวกและนัดเวลาในการไปขอรับแบบประเมินคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วน และได้ประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS version 10 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (Independent t-test) โดยเปรียบเทียบกับค่าพิสัยและค่าเฉลี่ย ความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 กับเกณฑ์ปกติ ตามมาตรฐานของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม เท่ากับ 161.31 (SD 13.47) และ 164.37 (SD 11.21) ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติ (154.00) ดังตาราง 1

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านพบว่า ในด้านดี ค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น และการรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 มีค่าสูงกว่า ค่าเฉลี่ยปกติ ทุกด้าน ดังตาราง 1

ในด้านเก่ง ค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านแรงจูงใจ (M=18.06, SD=1.87) และสัมพันธภาพ (M=17.49, SD=1.88) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย แต่อยู่ในช่วงคะแนนปกติ ส่วนความเก่งในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติเพียงเล็กน้อย

สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ความเก่งด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา (M=17.51, SD=2.02) และสัมพันธภาพ (M=17.79, SD=2.18) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติเล็กน้อย ในทางตรงกันข้าม ความเก่งด้านแรงจูงใจ (M=17.89, SD=1.64) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยปกติ (M=18.22) เล็กน้อย เช่นเดียวกับด้านดี ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ต่ำ แต่พิสัยยังอยู่ในระดับปกติ (Range=15-

21)

ด้านสุข ค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านภูมิใจตนเอง (M=11.25, SD=1.73) และพอใจชีวิต (M=19.08, SD=2.73) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้นมีค่าต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยปกติเล็กน้อย แต่ความสุขด้านความสงบสุขทางใจ (M=19.17, SD=2.70) สูงกว่า ค่าเฉลี่ยปกติ (M=18.51) เล็กน้อย

ในทางตรงกันข้ามค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งด้านภูมิใจตนเอง (M=11.87, SD=1.35) ด้านพอใจชีวิต (M=19.79, SD=2.62) และด้านสุขสงบทางใจ (M=19.77, SD=2.37) สูงกว่า ค่าเฉลี่ยปกติ ทั้ง 3 ด้าน

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (M=161.31, SD=13.47) กับของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 (M=164.37, SD=11.21) แตกต่างกัน แต่ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05(t=0.18) ดังตาราง 1

การอภิปรายผล

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่า ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์มาตรฐานปกติ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ที่พบว่าค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติเท่านั้น (กัลยา นาคเพ็ชร และวรรณเพ็ญ อินทร์แก้ว, 2545) อาจเป็นเพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีคุณลักษณะพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เก่ง และสุขสูงกว่า

เมื่อวิเคราะห์รายด้านแล้วก็พบว่านักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น และการรับผิดชอบต่อสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนาเจตคติและค่านิยมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล กรณี

ตาราง 1 เปรียบเทียบพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา
จำแนกตามชั้นปี และองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์

องค์ประกอบ ความฉลาด ทางอารมณ์	พิสัย เกณฑ์ ปกติ	พิสัย ความฉลาด ทางอารมณ์ ของนักศึกษา		ค่า เฉลี่ย เกณฑ์ ปกติ	ความฉลาดทางอารมณ์ ของนักศึกษา				t
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		
					M	SD	M	SD	
1. ด้านดี									
1.1 ความคุมตนเอง	13-18	14-23	16-23	15.54	18.75	1.91	19.11	1.75	
1.2 เห็นใจผู้อื่น	16-21	15-23	16-24	18.27	19.33	2.06	19.66	1.89	
1.3 รับผิดชอบ	17-23	13-24	17-24	19.86	20.68	2.38	20.64	1.60	
2. ด้านเก่ง									
2.1 มีแรงจูงใจ	15-21	14-22	14-23	18.22	18.06	1.87	17.89	1.64	
2.2 ตัดสินใจและ แก้ปัญหา	14-20	11-22	11-22	17.22	17.40	2.19	17.51	2.02	
2.3 สัมพันธภาพ	15-20	10-21	13-22	17.62	17.49	1.88	17.79	2.18	
3. ด้านสุข									
3.1 ภูมิใจตนเอง	9-14	8-15	9-16	11.65	11.25	1.73	11.87	1.35	
3.2 พอใจชีวิต	16-22	12-24	13-24	19.18	19.08	2.73	19.79	2.62	
3.3 สุขสงบทางใจ	15-21	13-24	14-23	18.51	19.17	2.70	19.77	2.37	
โดยรวม	138-170	129-187	142-193	154.00	161.31	13.47	164.37	11.21	0.18

ศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่านักศึกษามีเจตคติ และค่านิยมด้านการปฏิบัติการพยาบาลเรื่องต้องรับผิดชอบต่อสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตลอดตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 (อายุพรต้นมุขยกุล และคณะ, 2540)

สำหรับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง และด้านสุขนั้น นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4 มีค่าคะแนนสูงกว่า หรือต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยปกติเล็กน้อย องค์ประกอบที่นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติเล็กน้อย ได้แก่ แรงจูงใจ สัมพันธภาพ ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความพอใจในชีวิต ซึ่ง

อาจารย์ และฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องช่วยกันหาสาเหตุและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ต่อไป ซึ่งโกลแมน (Goleman, 1998 อ้างถึงใน อรรถยุภา จิวาลักษณ์, 2544) ได้กล่าวไว้ว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวมาจากพันธุกรรม และไม่ได้รับการพัฒนามากในช่วงวัยเด็กตอนต้นเหมือนความฉลาดทางปัญญา (IQ) แต่ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ และสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ ซึ่งจะเห็นได้จากผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4

มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม (M=18.22) สูงกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (M=17.91) ซึ่งน่าจะเกิดขึ้นจากการผ่านประสบการณ์กระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย

สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์คือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ เข้าใจผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร เป็นผู้รับฟังที่ดี ชัดความโกรธ สามารถเผชิญกับความเครียด และควบคุมตนเองได้ มีความเอื้ออาทร เพิ่มพลังความคิดใหม่ โดยการขยับหาความรู้ มีสติปัญญาในการมองโลก รู้คุณค่า ความหมายแห่งชีวิตตนเอง และผู้อื่น รู้จักรักวางใจผู้อื่น และมีความพอดีกับชีวิต (ทรงสิริ ยุทธวิสุทธิ, 2542)

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตทั้งชั้นปีที่ 1 และ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติตามเกณฑ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายด้านแล้วพบว่านักศึกษาปีที่ 1 และ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี สูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติ ทั้งในเรื่องการควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น และการรับผิดชอบ แต่ในองค์ประกอบด้านเก่ง และสุข มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติเล็กน้อย นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ฝ่ายจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี และฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่ช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาที่มีองค์ประกอบบางด้านของความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าปกติ

2. ควรมีการศึกษาเชิงทดลอง เพื่อค้นหารูปแบบหรือกิจกรรมที่มีผลต่อการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543). รายงานการวิจัยพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย อายุ 12-60 ปี. กรุงเทพฯ: วงศ์กมลโปรดักส์ชั่น จำกัด.
- กัลยา นาคเพ็ชร และวรรณเพ็ญ อินทร์แก้ว.(2545). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วิทยาสารพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย*, 27(2), 128-137.
- กองบริการการศึกษา. (2546). คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี 2546 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. กรุงเทพฯ: โอ เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ทรงสิริ ยุทธวิสุทธิ. (2543). EQ กับความสำเร็จในชีวิต. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า*, 11(1), 38-41.
- ปรัชญานันท์ เทียงจรรยา ลัทธนา กิจรุ่งโรจน์ นวลจันทร์ รมณารักษ์ และลดาวลัย ประทีปชัยกุล. (2546). การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2543. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 23(1), 37-58.
- มณีวรรณ กมลพัฒนะ และไพโรจน์ วิทยุพนิชย์. (2542). กระบวนการเรียนรู้เร็วร่วมกัน: โครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยพร ต้นมูขยกุล ทศนีย์ นะแส วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร อรสา กนกวงศ์ และอุไร หักกิจ. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาเจตคติ และค่านิยมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลกรณีศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อรัญญา จิวาลักษณ์. (2544). ความฉลาดทางอารมณ์: ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการทำงาน. *วารสารสมาคมพยาบาลสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 23(1), 42-49.
- Clark, T. (1999). Emotional quotient management as adynamic approach to challenges. *AORN Journal*, 70(2), 277-280.
- Oconnor, R.M. (2003). *Emotional intelligence and academic success: examining the transition from high school to university*. (Online). Available: <http://www.sciencedirect.com>. Accessed [25 March 2003].